

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Integración Económica e Economía Europea		Código	611G01025
Titulación				
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Núñez Gamallo, Ramon Jose	Correo electrónico	ramon.nunez.gamallo@udc.es	
Profesorado	Martín Legendre, Juan Ignacio	Correo electrónico	juan.ignacio.martin.legendre@udc.es	
	Núñez Gamallo, Ramon Jose		ramon.nunez.gamallo@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia analiza o proceso de integración europea tomando como punto de partida os enfoques teóricos que permiten a análise económica destes procesos. A continuación, descríbese marco institucional coa súa perspectiva histórica e a importancia económica e política da Unión Europea no mundo. Finalmente profúndase na análise dos procesos de integración europeos e as políticas da UE, así como nas perspectivas de futuro ás que se enfronta a Unión.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecemento aplicado da macroeconomía.	A1	B3	C1
	A3	B4	C3
	A5		C6
	A7		
	A12		
Coñecemento aplicado da Historia económica	A2	B1	C3
	A3	B4	C4
	A4	B6	C5
	A6	B8	C6
	A8		
	A9		
Manexo adecuado das principais bases de datos	A11	B4	C7
	A13	B5	C8
Coñecemento adecuado da economía europea.	A5	B2	C8
		B6	
Madurez no razoamento económico.	A5	B1	C4
		B7	

Contidos	
Temas	Subtemas

BLOQUE I. Os fundamentos teóricos dos procesos de integración económica e unha panorámica da integración europea.	1. Fundamentos teóricos dos procesos de integración económica. 2. Evolución histórica e marco institucional.
BLOQUE 2. A integración dos mercados e a unión monetaria.	3. A integración de mercados, da Unión Aduaneira ao Mercado Único. A política da competencia. 4. Unión monetaria e políticas macroeconómicas.
BLOQUE 3. O orzamento comunitario e as políticas internas.	5. O orzamento comunitario. 6. A Política Agraria Común. 7. A política de cohesión da UE. 8. As políticas internas da UE.
BLOQUE 4. As políticas externas da Unión e as perspectivas de futuro. A UE no mundo.	9. A política exterior da UE. 10. A UE no contexto internacional. Escenarios de futuro.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A8 A9 B2 B7 C4 C5 C8	17	34	51
Obradoiro	A1 A2 A5 A7 A11 A12 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 C1 C4 C6 C7 C8	24	15	39
Proba mixta	A4 A5 A6 A8 A10 A11 A12 A13 B2 B1 B4 B6 B8 C1 C3 C6 C7 C8	2	53	55
Atención personalizada		5	0	5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Empregarase o método expositivo coa finalidade de facilitar ao estudante información organizada sobre os coñecementos fundamentais correspondentes aos distintos temas.
Obradoiro	Actividades en clase, solución problemas, lecturas, participación activa en clase.
Proba mixta	Proba escrita sobre os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos sobre a materia. Poderá ter disitintas modalidades: test, ensaio ou unha combinación de ambas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Obradoiro Proba mixta	O estudante pode recibir atención personalizada para resolver as súas dúbidas sobre a materia, principalmente nas titorías no despacho. As titorías en grupo reducido planifícanse ao longo do curso. Estarán destinadas a reforzar a aprendizaxe autónoma do alumno a través do seguimento e a supervisión das distintas actividades programadas (procura de datos económicos, fontes bibliográficas, resolución de problemas, exposición de traballos, seminarios, etc.)

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A1 A2 A5 A7 A11 A12 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 C1 C4 C6 C7 C8	As diferentes actividades desenvolvidas durante o curso serán avaliadas para obter a cualificación desta parte. Podería haber diferentes ponderacións para cada actividade segundo a súa tipoloxía ou dificultade. Valoraranse en gran medida o esforzo persoal a aprendizaxe continua e a comunicación escrita e/ou oral.	60
Proba mixta	A4 A5 A6 A8 A10 A11 A12 A13 B2 B1 B4 B6 B8 C1 C3 C6 C7 C8	Proba escrita sobre os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos sobre os procesos de integración económica a economía europea. Realizaráse en período de exames. Esíxese unha cualificación igual o superior a 4/10 nela para superar a materia.	40

Observacións avaliación
Para superar a materia en calquera oportunidade requírese un mínimo de 5 sobre 10.   No exame final da primeira oportunidade é necesario obter un mínimo de 4 sobre 10. No caso de non alcanzar a cualificación mínima de 4 puntos sobre 10, a nota final será a obtida na avaliación continua.   Na avaliación da segunda oportunidade tomarase a mellor cualificación das seguintes opcións: a. O exame supoñerá o 100% da cualificación final sen ter en conta a avaliación continua.   b. O exame supoñerá o 60% da cualificación e o 40% restante será o que se obtivo durante o curso na avaliación continua. É necesario obter un mínimo de 4 sobre 10. No caso de non alcanzar a cualificación mínima de 4 puntos sobre 10, a nota final será a obtida na avaliación continua.   Na convocatoria adiantada realizarase un exame que supoñerá o 100% da cualificación.   Está prohibido acceder á aula do exame con calquera dispositivo que permita a comunicación co exterior e/o almacenamento da información.   Cualificación de non presentado: Corresponde ao alumnado cando soamente participe de actividades de avaliación continua que teñan unha ponderación inferior ao 20% sobre a cualificación final.   O alumno terá que acreditarse persoalmente segundo a normativa vixente.   Os estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial, aínda que que estean exentos da asistencia, serán avaliados cos mesmos criterios que os alumnos a tempo completo.   Cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se comete: o/a estudante será cualificado con "suspenso" (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Baldwin, R. y Wyplosz, C. (2020). The Economics of European Integration. Sixth edition.. Ed. Mc Graw Hill. London. - Buitrago, E. y Romero, L. (2013). Economía de la Unión Europea. Análisis económico del proceso de integración europeo.. Ed. Pirámide. Madrid. - Cuenca García, E. y Navarro Pabsdorf, M. (2019). Lecciones de economía de la Unión Europea. Ed. Pirámide. Madrid. - Tugores Ques, J. (2006). Economía Internacional. Globalización e integración regional. 6ª Ed. Ed. McGraw-Hill. Madrid.
Bibliografía complementaria	Bibliografía complementaria: Brunet Cid, F. (2010): Curso de integración europea. Segunda edición. Ed. Alianza Editorial. Madrid. Comisión Europea (2017): Libro blanco sobre el futuro de Europa. Reflexiones y escenarios para la Europa de los veintisiete. COM (2017) 2025 1 de marzo. Bruselas. Consejo de la Unión Europea (2012): Versiones consolidadas del Tratado de la Unión Europea y Tratado constitutivo de la Comunidad Europea. Consejo de la Unión Europea: 6655/7/08, REV 7. Consejo Económico y Social de España, (2019): Informe 03/2019 anual sobre la gobernanza económica de la Unión Europea. Disponible en www.ces.es/informes Fernández Navarrete, D. (2014): Fundamentos económicos y políticos de la Unión Europea. Ed. Delta Ediciones. Madrid. Institución e recursos disponibles na web: Banco Mundial, BM : https://www.bancomundial.org/Centre d'Etudes Prospectives et d'Informations Internationales, CEPR: http://www.cepii.fr/Centre for Economic Policy Research, CEPR: https://cepr.org/ Comisión Europea: https://ec.europa.eu/info/index_es Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/home Fondo Monetario Internacional, FMI: https://www.imf.org/external/spanish/index.htm National Bureau of Economic Research, NBER: https://www.nber.org/ Organización Mundial de Comercio, OMC: https://www.wto.org/indexsp.htm Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económico, OCDE: https://www.oecd.org/acerca/Portal Europa: https://europa.eu/european-union/index_es

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía Mundial/611G01011
Economía Española/611G01016

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Teoría Económica Internacional/611G01029

Materias que continúan o temario

Observacións

A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia: Solicitarase en formato virtual e/ou soporte informático Realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores de sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*) A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías